

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף כא

👁️ **'קבר התהום':** טומאת ספק, כמו שהתהום מכוסה ואינו גלוי כך הטומאה הזו אינה ידועה. **'טומאה רצוצה':** מת הנמצא במקום שאין שם חלל טפח, הטומאה בוקעת ועולה עד לרקיע.

הגמרא עוסקת כעת במעלות הטהרה שהיו נוהגים בעשיית פרה אדומה:

חצרות היו בניות בירושלים: בירושלים היו חצרות הבניות על גבי סלע, ותחתיהם היה חלל. כלומר שהיו בונים את החצרות על גבי 'כיפים' (= מבנים העשויים ככיפה), משום שהיו מסופקים שמא יש שם קבר ואין למת חלל טפח, וא"כ יש כאן 'טומאה רצוצה' הבוקעת עד לרקיע, ולכן בנו את החצרות על גבי כיפים כדי שיהיה למת חלל טפח ואין הטומאה בוקעת למעלה.

והיו מביאים לחצרות הנ"ל נשים מעוברות, והיו יולדות שם, ומגדלות את בניהם עד שיהיו בני שבע או שמונה (ולא יותר, כדי שלא ייראו קרי) לצורך מעשה פרה אדומה.

וכשרצו למלאת מים חיים ממעיין השילוח (= את אפר הפרה נתנו בתוך המים, ומהם היזו על הכהן השורף את הפרה) הביאו שוורים ועל גביהם הניחו דלתות, ועל הדלתות היו התינוקות יושבים. (את הדלתות הביאו כדי שאם יש קבר בדרך הרי שהדלתות יחצצו בינו לתינוקות).

התינוקות החזיקו כוסות של אבן בידיהם (= כלי אבנים אינם מקבלים טומאה), וכשהגיעו למעיין השילוח הם ירדו לתוך המים ומילאו את הכוסות במים, ועלו וישבו על הדלתות. ולדעת רבי יוסי - הם לא ירדו מהשוורים, שמא יש שם טומאה, אלא ממקום שיביתו היה התינוק משלשל את הכוס בחבל לתוך המעיין וממלא.

לדעת רבי יהודה - לא היו מביאים דלתות, אלא שוורים שכריסם רחבה והתינוקות היו יושבים עליהם, וכריסו של השור הפסיקה ביניהם לטומאה. מוכח שלדעת רבי יהודה אהל שאינו עשוי בידי אדם (= כגון כריסו של השור) נחשב ל'אהל' ומפסיק בפני

הטומאה!

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

רב דימי מתרץ: כוונת רבי יהודה שאהל בשיעור טפח העשוי בידי אדם אינו נחשב ל'אהל', אבל הוא מודה שאם יש בו שיעור כמלא אגרוף שהוא חשב ל'אהל' אף אם הוא עשוי בידי אדם, ולכן כריסו של השור שיש בה שיעור כמלא אגרוף חוצצת, אבל בדברים שלמדנו לעיל לגבי חור שחררוהו המים וכו' אין בהם שיעור כמלא אגרוף, ולכן אינם 'אהל'. ('כמלא אגרוף' = כאגרופו של אדם שהיה נקרא 'בן אבטיח', והוא כגודל ראש כל אדם).

וכן למדנו בבבוייתא שרבי יהודה מודה ששקיפין (= סלעים הנופלים ומתפרקים ברוח ונוצר חור במקום עקירתם) ונקיקי הסלעים נחשבים ל'אהל' כיון שיש בהם כמלא אגרוף.

קושיא: והרי בדלת יש שיעור של כמה אגרופים מהקרקע עד לדלת, ומדוע רבי יהודה אומר שלא א הביאו דלתות אלא שוורים שכריסם רחבה? ביאור: הגמרא סוברת כעת שלדעת רבי יהודה לא מביאים דלתות כיון שאין זה דרך 'אהל', וא"כ בוודאי שכריסו של השור אינה דרך 'אהל'.

אבי מתרץ: כוונת רבי יהודה שאין צורך להביא דלתות כיון שכריסו של השור חוצצת בינו לקרקע.

רבא מתרץ: אכן גם דלתות נחשבות ל'אהל', אבל לא הביאו דלתות כדי שלא תהיה דעתו של התינוק גסה עליו, שמתוך שאינו מפחד ליפול מהשור כיון שהוא מרגיש בטוח על הדלת, אנו חוששים שמא הוא יוציא את ראשו מחוץ לדלת ויאהיל על הטומאה. ולכן הביאו שוורים ללא דלתות, שמתוך שהוא מפחד שמא יפול אין הוא מוציא את ראשו מחוץ לרוחב כריסו של השור.

והרי מיטה דיש בה כמה אגרופים: למדנו במשנה שלדעת רבי יהודה מותר לישן תחת המיטה בסוכה – והרי אפילו שיש תחתיה כמה אגרופים. מאידך לדעת רבי יהודה (כפי שביארו רב דימי א"ר אלעזר) אפילו אהל שאינו עשוי במתכוון אם יש תחתיו אגרוף נחשב לאוהל, אם כן מדוע המיטה אינה חוצצת מהסכך?

שאני מיטה הואיל ולגבה עשויה: ולא לסוכך על מה שתחתיה ולכן אינה נחשבת לאוהל, מה שאין כן שוורים שעשויים להגין על הרועים השוכבים תחתם ולכן נחשבים לאוהל.

שאני שוורים הואיל ועשויים להגין על בני מעיים: כלומר זוהי מטרתו של גג השידרה של השור, וכמו שנלמד מהפסוק 'ובעצמות וגידים תסוככני', ולכן נחשב לאוהל. שלא כמיטה שמטרתה לשכב על גבה, ובדרך אגב גם מגינה על הסנדלים שתחתיה.

ולא אתי אהל ארעי ומבטל אהל קבע: לא יתכן שאוהל ארעי הנמצא בתוך אהל קבע, יקבע מקום לעצמו שיבטל את האוהל הקבוע שבתוכו הוא נמצא. ולכן הישן תחת המיטה בסוכה נחשב כנמצא בתוך ה'אהל קבע' שהיא הסוכה – אליבא דשיטתו של רבי יהודה שסוכה צריכה להיות 'דירת קבע'.

והא רבי שמעון: המובא במשנה שבתחילת הפרק.

ולימא מדבריו: מדוע השתמש רבי שמעון במילה מיוחדת 'משיחתו' (של רבן גמליאל), ולא במילה הקלאסית 'מדבריו'? אלא בכדי ללמד אותנו חידוש בתוך הדברים.

משנה: הסומך סוכתו בכרעי המיטה: הניח את הסכך על גבי דפנות של מיטה הגבוהות עשרה טפחים למעלה מהמיטה, כך שהמיטה עצמה משמשת כסוכה. לדעת רבנן הסוכה כשרה, אבל לדעת רבי יהודה צריך שהסכך יוכל לעמוד בפני עצמו ולא על ידי המיטה.

גמרא: מפני שאין לה קבע: כי המיטה מיטלטלת, ולשיטתו סוכה צריכה להיות דירת קבע.

שמעמידה בדבר המקבל טומאה: מכיון שהסכך כשר רק כשהוא עשוי מדבר שאינו מקבל טומאה – כאשר הסכך נסמך על דבר המקבל טומאה, הרי זה כאילו סיכך בדבר המקבל טומאה (רש"י). ויש ראשונים שפירשו שזו גזירת חכמים). מיטה היא דבר המקבל טומאה.

כגון שנעץ (ארבעה) שיפודין: למאן דאמר שהחיסרון במיטה מפני שאין לה קבע – כאן לסכך יש קבע (אפילו שהמיטה מיטלטלת, כי הקביעות נאמרה רק לענין הסכך ולא לענין הדפנות).

אבל סיכך על גב המיטה: כלומר נעץ יתדות של עץ ('פשוטי כלי עץ' שאין להם בית קיבול אינם מקבלים טומאה) וסיכך על גבם, והעמיד שלוש מיטות משלושת הצדדים שישמשו לדפנות – כשרה לכולי עלמא.